

STORTINGET

Innst. 450 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:283 S (2020–2021)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Hanne Dyveke Søttar, Terje Halleland og Roy Steffensen om forutsigbarhet og trygghet for petroleumsforskningen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge frem en strategi for hvordan norske forskningsmiljøer og petroleumsnæringen kan fortsette sitt lederskap innen forskning og teknologiutvikling, slik at bransjen forblir en drivkraft i Norge både kompetansemessig og økonomisk også i fremtiden.
2. Stortinget ber regjeringen etablere en ny innretning av leterefusjonsordningen, hvor deler av støtten gis som lån. Mange prosjekter gis i dag 25 prosent støtte. For noen prosjekter med stor risiko og stor oppside kan det i stedet gis 50 prosent støtte, men med 25 prosent refusjon om prosjektet lykkes.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Ruth Grung, Else-May Norderhus og

Runar Sjøstad, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund, Aase Simonsen og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Per Espen Stoknes, viser til representantforslag 283 S (2020–2021) om forutsigbarhet og trygghet for petroleumsforskningen og til brev fra statsråd Tina Bru av 26. april 2021. Brevet er vedlagt innstillingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, er enig med forslagsstillerne om viktigheten av forutsigbarhet for petroleumsforskningen. Dette forsknings- og utviklingsarbeidet har tjent landet godt og vil være grunnleggende viktig både for å sikre en best mulig utvikling av petroleumsnæringa i tida framover, men ikke minst for å sikre overføring av teknologi, kompetanse, innovasjoner og forskningsresultater til nye næringer og produkter som skal bygges og utvikles i forbindelse med at Norge og verden skal nå sine klimamål.

Flertallet viser til de overordnede målene for forskning og næringsutvikling som er å bidra til økt verdiskaping, sysselsetting og kompetanse i energi- og petroleumssektorene i et lavutslippsperspektiv. Flertallet støtter dette. Videre mener komiteen dette er viktig for å kunne bygge den nødvendige overgangen til fremtidens arbeidsplasser og næringer med redusert miljø- og klimapåvirkning. Dette er viktig nasjonalt så vel som internasjonalt.

Komiteen konstaterer at Norges omfattende naturressurser danner grunnlag for både betydelige forskningsmiljøer og en stor leverandørindustri. Samtidig skal støtte til FoU øke mulighetene for norsk næringsliv og kompetanse til å konkurrere i et internasjonalt marked for miljø- og klimavennlige energiløsninger. Komiteen mener FoU er avgjørende for framtidig verdiskaping og Norges konkurransevne i et krevende internasjonalt marked.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, merker seg de omfattende bevilgningene som gjøres til petroleumsrettet FoU med 389 mill. kroner som en foreløpig topp i 2018. I tillegg kommer tiltakspakken mot konsekvenser av covid-19-pandemien. I tillegg kommer også de investeringer næringen selv gjør, ifølge Forskningsrådet om lag mellom tre og fire milliarder kroner per år.

Flertallet merker seg videre at den nasjonale helhetlige strategien for teknologi i petroleumssektoren er under revisjon, og er ventet ferdigstilt innen november 2021. Flertallet viser til at statsråden vil redegjøre for hovedtrekkene i forskningspolitikken i forbindelse med den ventede stortingsmeldingen om langsiktig verdiskaping fra norske energiressurser våren 2021.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at forskning og utvikling innen energi- og petroleumssektoren er et prioritert område for regjeringen, som også har som visjon å være verdensledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi.

Disse medlemmer viser til høye og stabile bevilgninger til petroleumsrettet FoU i hele regjeringssperioden, og til de mange investeringer til samme formål fra bransjen selv og fra leverandørindustrien. Et investeringsnivå som tilsier at næringen har et godt utgangspunkt for framtidig verdiskaping.

Disse medlemmer viser ellers til OG21 der samarbeidet mellom oljeselskaper, myndigheter, forskningsinstitusjoner, leverandører og universiteter dreier seg om felles nasjonal teknologistrategi for olje og gass. Dette er et samarbeid som for øvrig regnes som unikt i sitt slag i verden.

Disse medlemmer viser også til den varslede stortingsmeldingen om langsiktig verdiskaping fra norske energiressurser som legges frem juni 2021, der statsråden vil redegjøre for hovedtrekkene i forskningspolitikken på Olje- og energidepartementets områder.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at petroleumsvirksomheten er Norges overlegent største næring målt i verdiskaping, statlige inntekter, investeringer og eksportverdi. Disse medlemmer viser videre til at når leverandørindustrien

inkluderes, sysselsetter petroleumsnæringen direkte og indirekte i underkant av 170 000 arbeidstagere. Siden produksjonen på norsk sokkel startet tidlig på 70-tallet, vil disse medlemmer fremholde at petroleumsvirksomheten har bidratt med flere tusen milliarder kroner til Norges bruttonasjonalprodukt.

Disse medlemmer mener, som alle seriøse analyser av framtidig etterspørsel etter olje viser, at det internasjonalt vil være betydelig etterspørsel etter olje i flere tiår fremover.

Disse medlemmer mener derfor at for å sikre et jevnt aktivitetsnivå i petroleumsnæringen er det viktig å gjøre nye funn av olje og gass. Dette mener disse medlemmer gjøres best gjennom en effektiv og tidsriktig utforskning av norsk sokkel. Disse medlemmer viser til at støtten til petroleumsforskning resulterer i betydelig økt verdiskaping, store kostnadsbesparelser, nye arbeidsplasser og ny teknologi. Videre viser disse medlemmer til at resultatene innen petroleumsforskning kommer til nytte på en rekke andre områder. Teknologitvilling i én industri kan gi kommersialisering i en annen, og resultater fra petroleumsforskningen har vært avgjørende for utviklingen av løsninger innen blant annet fornybar energi, havbruk, helseteknologi og transportløsninger.

Disse medlemmer mener at fremtiden skapes, den vedtas ikke. Derfor mener disse medlemmer at det er politikernes oppgave å legge forholdene til rette. Disse medlemmer mener man må ha mennesker og miljøer som kan utvikle kunnskap og skape verdier. Disse medlemmer vil derfor at det vedtas gode rammevilkår, slik at kunnskapsutvikling, vekst og verdiskaping kan skje.

Disse medlemmer mener det er sammenheng mellom satsing på forskning, utvikling og innovasjon, og vekst i økonomien. Disse medlemmer mener derfor man i forskningspolitikken må prioritere områder der Norge har kompetansefortrinn, næringsstrukturelle fortrinn, naturgitte fortrinn eller en kombinasjon av disse.

Disse medlemmer mener at universitetene og instituttene, og prosjekter som PETROMAKS, DEMO 2000 og forskningssentre for petroleum (PETROSEN-TRE), har vært og er viktige byggeklosser i det norske verdiskapingsystemet. Disse medlemmer mener derfor det er viktig at fagmiljøene innen petroleumsforskning har god ressurstilgang og trygge og forutsigbare rammevilkår også i fremtiden.

På denne bakgrunn fremmed disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en strategi for hvordan norske forskningsmiljøer og petroleumsnæringen kan fortsette sitt lederskap innen forskning og teknologitvilling, slik at bransjen forblir en driv-

kraft i Norge både kompetansemessig og økonomisk også i fremtiden.»

«Stortinget ber regjeringen etablere en ny innretning av DEMO 2000, hvor deler av støtten gis som lån. Mange prosjekter gis i dag 25 pst. støtte. For noen prosjekter med stor risiko og stor oppside kan det i stedet gis 50 pst. støtte, men med 25 pst. refusjon om prosjektet lykkes.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2021 hvor det kuttes i støtten til petroleumsforskning og hvor pengene i stedet brukes på forskning på teknologi som vil være svært viktig i arbeidet med å omstille Norge fra en oljeøkonomi.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge frem en strategi for hvordan norske forskningsmiljøer og petroleumsnæringen kan fortsette sitt lederskap innen forskning og teknologiutvikling, slik at bransjen forblir en drivkraft i Norge både kompetansemessig og økonomisk også i fremtiden.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen etablere en ny innretning av DEMO 2000, hvor deler av støtten gis som lån. Mange prosjekter gis i dag 25 pst. støtte. For noen prosjekter med stor risiko og stor oppside kan det i stedet gis 50 pst. støtte, men med 25 pst. refusjon om prosjektet lykkes.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:283 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Hanne Dyveke Søttar, Terje Halleland og Roy Steffensen om forutsigbarhet og trygghet for petroleumsforskningen – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 18. mai 2021

Ketil Kjenseth

leder

Ole André Myhrvold

ordfører

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget - Energi- og miljøkomiteen

0026 OSLO

Deres ref
MH/imv

Vår ref
20/1832-

Dato
26. april 2021

Representantforslag 283 S - Om forutsigbarhet og trygghet for petroleumsforskningen

Jeg viser til energi- og miljøkomiteens oversendelse av Dokument nr. 8:283 S (2020–2021) av 08.04.21, forslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Hanne Dyveke Søtтар, Terje Halleland og Roy Steffensen om forutsigbarhet og trygghet for petroleumsforskningen.

Representantforslaget består av to forslag som nedenfor omtales enkeltvis.

- 1) *Stortinget ber regjeringen legge frem en strategi for hvordan norske forskningsmiljøer og petroleumsnæringen kan fortsette sitt lederskap innen forskning og teknologiutvikling, slik at bransjen forblir en drivkraft i Norge både kompetansemessig og økonomisk også i fremtiden.*

Rammer og nivå på FoU-innsatsen

For petroleumspolitikken gjelder at næringen skal ha forutsigbare og stabile rammebetingelser. Dette gjelder også for forskningspolitikken på olje- og gassområdet. Derfor har regjeringen arbeidet for at offentlige bevilgninger til petroleumsforskningen skal være på et høyt og stabilt nivå.

I perioden 2013-2021 har bevilgningene til petroleumsrettet FoU ligget på et nivå mellom 310 og 389 mill. kroner. 2018 var toppåret. Tiltakspakken mot Covid 19 er her holdt utenfor fordi den var en engangsstøtte gitt av Stortinget i 2020 og utgjorde totalt 130 mill. kroner for petroleumsrettet FoU. Det samme gjelder tiltakspakkene for økt sysselsetting i 2016 og 2017 på henholdsvis 150 og 67 mill. kroner.

Utover offentlige bevilgninger som retter seg mot leverandørindustrien, instituttsektoren og academia gjør oljeselskapene på norsk sokkel FoU-investeringer. Nivået på disse investeringene varierer en del med konjunktursvingninger/oljepris, men ligger på et høyt nivå.

I perioden 2014-2019 viser tall fra Forskningsrådet at nivået er på mellom ca. 3 og 4 mrd. kroner per år.

I tillegg kommer petroleumsrettede FoU-investeringer som leverandørindustrien gjør for egen regning for å styrke sin forretningsutvikling og konkurransekraft. SSB/indikatorrapporten viser at leverandørindustriens FoU-investeringer over en tiårs periode har ligget på ca. 2 mrd. kroner i året.

Basert på tallene over mener jeg at nivået på offentlige bevilgninger og næringens egeninnsats tilsier at næringen har et godt utgangspunkt for fremtidig verdiskaping. At nivået er høyt sammenliknet med annet norsk næringsliv reflekterer ikke bare at petroleumsrettet FoU er et prioritert område for regjeringen, men også at petroleumsvirksomheten er Norges største næring med betydelig bredde blant bedrifter og forskningsmiljøer. I tillegg er kunnskap og avanserte teknologiske løsninger en forutsetning for sikker, miljøvennlig og kostnadseffektiv aktivitet på norsk sokkel.

Mål og prioriteringer

Minst like viktig som nivået på FoU-innsatsen er måten den er innrettet på og hvilke FoU-områder som bør prioriteres.

Derfor ble OG21 etablert for å utarbeide en helhetlig nasjonal teknologistrategi i petroleumssektoren. Den er rådgivende for næringens og myndighetenes samlede teknologi- og forskningsinnsats. OG21 har et styre som er satt sammen av representanter fra oljeselskaper, leverandørbedrifter og forskningsinstitusjoner. Myndighetene er representert ved Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet. Olje og energidepartementet er observatør. Styret ledes av næringen (oljeselskap) og lener seg i stor grad på arbeid som utføres i fem teknologigrupper som dekker OG21s prioriterte FoU-områder. Gruppene ledes av representanter fra næringen og arbeidet utføres av fagekspertene i leverandørindustri, oljeselskaper og forskningsmiljøer.

Gjeldende OG21-strategi skal bidra til:

- Effektiv, sikker og miljøvennlig verdiskaping på norsk sokkel.
- Kompetanse og industri i verdensklasse
- Petroleumsnæringens deltakelse i omstillingen til lavutslippssamfunnet.

FoU-områdene som OG21 prioriterer (også fulgt opp i teknologigrupper, se over):

1. Klima og miljø
2. Undergrunnsforståelse
3. Boring, Komplettering, intervensjon og nedstengning av brønner
4. Produksjon, prosessering og transport
5. Sikkerhet og arbeidsmiljø.

Gjennom å koble myndigheter, næringsliv og forskningsmiljøer sammen skal strategien gi en forsterket innsats for petroleumsrettet FoU og kunnskapsutvikling.

Strategien er i ferd med å revideres. Den vil ferdigstilles innen november 2021. I den varslede stortingsmeldingen om langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser sikter jeg på å redegjøre for hovedtrekkene i forskningspolitikken på Olje og energidepartementets områder, også hvordan norske forskningsmiljøer og petroleumsnæringen kan være en drivkraft for fremtidig verdiskaping i et lavutslippssamfunn.

2) Stortinget ber regjeringen etablere en ny innretning av Demo 2000 hvor deler av støtten gis som lån. Mange prosjekter gis i dag 25 prosent støtte. For noen prosjekter med stor risiko og stor oppside kan det i stedet gis 50 prosent støtte, men med 25 prosent refusjon om prosjektet lykkes.

Når det gjelder Demo 2000, er graden av støtte til bedriftens projektkostnader avhengig av bedriftens størrelse, og i hvilken grad støtten er utløsende for økt FoU-satsing hos samarbeidspartnerne i prosjektet. Som det fremgår av tabellen under, er mulighetsrommet i henhold til statsstøttereguleringen relativt bredt:

Type bedrift/type aktivitet	Eksperimentell utvikling/Demo2000
Små bedrifter	45 %
Mellomstore bedrifter	35 %
Store bedrifter	25 %

Statlige bevilgninger skal kun være utløsende for aktiviteten og gi risikoavlastning. Staten skal ikke gi mer støtte enn nødvendig. For petroleumssektoren vil det normalt være nok kapital hos operatørene og mulighet for egeninnsats hos prosjektansvarlig leverandørbedrift og øvrige deltagere slik at det ikke er nødvendig med en låneordning i tillegg. Forskningsrådet har heller ikke låneordninger blant sine nåværende virkemidler.

Det har den senere tiden vist seg hensiktsmessig å imøtekomme mindre bedrifters behov for risikoavlastning. Forskningsrådet har derfor i 2020 lagt om etablert praksis slik at inntil 45 pst. av projektkostnadene nå vil kunne dekkes. Med denne endringen mener jeg at Demo 2000 ivaretar behovet som stortingsrepresentantene peker på. Før nye tilpasninger eventuelt gjøres, bør man høste erfaringer fra ny praksis.

Med hilsen

Tina Bru

